

KÄÄPA KÜLA STRATEEGIA

2022-2027

Koostatud Leader koostööprojekti „Arukad külad“ raames

Kääpal 2022

SISUKORD

SISUKORD.....	2
1. SISSEJUHATUS.....	3
2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE	4
2.1. Sihtrühmade kaasamine.....	4
2.2. Partnerite kaasamine	4
2.3. Kodanike teavitamine.....	4
3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS	5
3.1. Küla ajalugu.....	5
3.2. Küla iseloomustus.....	5
3.3. Töökohad ja elanike sissetulekud	7
3.4. Ligipääs ja ühistransport.....	7
3.5. Teenuste kättesaadavus.....	8
3.6. Külaelu juhtimine ja koostöö kogukonnas	8
3.7. Seosed teiste arengukavadega	9
3.8. Arengutegurite (SWOT) analüüs.....	11
3.9. Kääpa küla fookusteemad 2022-2027	14
4. SEKKUMISLOOGIKA	16
4.1. Kääpa küla visioon aastaks 2027.....	16
4.2. Arengueesmärgid	16
4.3. Strateegia skeem.....	18
4.4. Tegevuskava.....	19
5. JUHTIMINE JA SEIRE	21

1. SISSEJUHATUS

Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

Euroopa Komisjoni käsitluse kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele kaasates tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi. Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, osalejatega erinevatest sektoritest maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019).

Kääpa küla osaleb arukate külade arenguprogrammis seetõttu, et meil on siin tohutult potentsiaali ja ka mõned särasilmad, aga et mõtted ka tegudeni jõuaks, oleks vaja meeskonnatööd ja head planeerimist. Arenguprogramm annab head teadmised ja oskused, kuidas kõige mõistlikum oleks peale hakata, keda kaasata, milliseid samme astuda. Lisaks üksteiselt õppimise võimalus ja heade ideede jagamine – see kõik on väga suureks abiks, et saaksime luua uusi väärtusi ja innovaatilisi lahendusi.

Arukus ei pea olema ilmtingimata nuti. Arukus on ka see, kui me oskame kasutada olemasolevat ressursi - inimesi, teadmisi, asju, raha jne mõistlikult. Leidsime, et oleks vaja kaardistada meie praegused juba käes olevad väärtused ja nende baasilt hakata edasi minema. Mida me saaksime juba praegu ära teha olemasolevate jõududega ja kuidas me saaksime seda veel rohkem edasi arendada ja kogukonnale kasulikult ära kasutada?

2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE

2.1. Sihtrühmade kaasamine

Selleks, et hinnata algset olukorda, koostasime küsimustikud. Jagasime need välja postkastidesse (ca 70). Piirkonnaks oli Kääpa küla keskus ja selle vahetu ümbrus. Küsitlusel oli märgitud, et võib vastata paber kandjal ja tuua oma vastused anonüümselt suletud ümbrikus poes olevasse postkasti. Aga oli ka võimalus vastata virtuaalselt Google Formsi kaudu. Kokku saime vastuseid 46. Kuna Kääpa külas on palju eakaid, siis enamik vastuseid tuli paberkandjal. Et saada ka rohkem noorte arvamust, saatsime eraldi linke personaalselt Messengeri kaudu, et suunata ka noori vastama. Lisaks korraldasime peale küsitluse lõppu kogukonnas ajurünnaku, kus kõik kohaletulnud said kaardistada küla tugevused ja nõrkused. Sinna juurde lisasime ka need, mis tulid küsitlusest välja.

2.2. Partnerite kaasamine

Kaasasime strateegia loomise protsessi RMK loodushoiu piirkonna juhi, kuna meie küla ümbruses on palju RMK matka- ja rattaradu, lisaks Kääpa maastikukaitseala. Tuumikus osalesid ka MTÜ-de ja väikeettevõtjate esindajad. Oleme kaasanud strateegia loomise arutellu Mustvee valla volikogu liikmeid ja arutanud meie küla strateegiat ja rahakasutust Jõgevamaa Koostöökoja esindajaga.

2.3. Kodanike teavitamine

Kääpa külas on juba aastaid olnud traditsioon teha igal pööripäeval rahvakoosolekut. Ehk siis 4 korda aastas koguneme kokku ja arutame hetkel olulisi teemasid. Arukate külade arenguprogrammi sai esimest korda mainitud 2021 juunis ehk suvise pööripäeva rahvakoosolekul. Hõikasime välja, et kõik, kes soovivad, võivad tuumikgrupis osaleda. 2021 suvel sai ka loodud Facebookis kinnine kogukonna grupp, kuhu kõik liikmed saavad teatud tingimuste alusel lisada uusi liikmeid. See on ka see koht, kus edaspidi toimus kõigi koosolekute kuulutamine, Zoomi linkide jagamine, arvamuse küsimine ja koosolekutest kokkuvõtete tegemine. Lisaks läks alati kõigi koolituste ja koosolekute kohta meili teel info välja Kääpa Kogukonna Kogule, kuhu kuulub 5 liiget ja Sihtasutus Kalevipoja Koja nõukogu liikmetele. Rahvakoosolekutel oli ka alati kokkuvõtte strateegia planeerimise arengutest.

3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS

3.1. Küla ajalugu

Kääpa külal on olnud mitu nime – Alnavere, Saare ja nüüd Kääpa. Küla on kuulunud varem Põhja-Tartumaale, nüüd aga kuulub Jõgevamaale. Enne haldusreformi asus küla Saare vallas, alates 2017. aastast aga Mustvee vallas. Kääpa küla on olnud endise Saare valla üheks keskuseks, teine keskus oli Voorel (8 km eemal). Kääpa külal on väga väärikas ajalugu, mis on nüüd ka raamatukaante vahele saanud. Meil on külas väga vana vallamaja, mille ehitusaasta võis olla umbes 19. sajandi keskpaigas. Selles majas asus hiljem ka kasakamaja ehk hoone, kus elas valla kasakas ja seal hoones peeti ka kohut. Lisaks on 20. sajandi algul ehitatud eraldi vallamaja, mis on siiani alles ja ootab korda tegemist. Lisaks ehitati Kääpale 1929. aastal suur ja uhke koolimaja, mis töötas 72 aastat ja kus õppis ca 1000 õpilast. Nüüd asub selles hoones Kalevipoja muuseum. Kohe koolimaja kõrval on 1930-ndatel magasiaida külge ehitatud rahvamaja, mis siiani toimetab. Meie külas on olnud mitmeid erapoode, apteeke, seltse, raamatukogu, pank jne. Siin on olnud vilgas kultuurielu – oma puhkpilliorkester, näitetrupp, lauljad ja tantsijad. Sellel külal on põhjust olla uhke oma mineviku üle. Kuna Kääpa külast voolab läbi Kääpa jõgi, siis me oleme juba rohkem kui 160 aastat ka Kalevipojaga seotud. Juba vana-vana-vanaemad rääkisid oma järeltulevatele põlvedele, et Kääpa jõkke ei tasu jalga sisse pista, sest seal on mõök põhjas.

3.2. Küla iseloomustus

Kääpa on küla Jõgeva maakonnas Mustvee vallas. Mustvee vald paikneb Jõgevamaa idaosas, naabriteks on põhjaosas Alutaguse ja Vinni vald, läänes Jõgeva vald ning lõunaosas Tartu ja Peipsiääre vald. Idaosast piirneb vald Peipsi järvega. Valla pindala on ligikaudu 615 km². Tähtsamatest ühendusteedest läbib valda ka Jõhvi-Tartu-Valga maantee (põhimaantee nr 3), Kääpa küla asub sellest 2 km kaugusel.

Mustvee vallas elab 01.01.2020 rahvastikuregistri andmetel kokku 5435 elanikku. Valla keskuseks on Mustvee linn, mis on ühtlasi valla suurim asula (1243 elanikku). Avinurme alevikus elab 627 inimest ja Lohusuu alevikus 322 inimest. Vallas on kokku 56 küla. Rahvaarvult suurim on Raja (379 inimest), järgnevad Voore (252), Kükita (220), **Kääpa**

(188), Ulvi (147), Kasepää (148), Tiheda (137), Metsaküla (93), Vötikvere (85) ja Tammisspää (84). Kääpa küla on seega suuruselt neljas küla vallas.

Valla elanike arv on viimase kümne aasta jooksul olnud pidevas langustrendis. Kui 2007. aastal oli Kääpa külas 206 elanikku, siis 2020. aasta seisuga on külas 188 elanikku. Ühe väikese küla jaoks on see arvestatav elanike vähenemine. Kindlasti on elanike lahkumise üheks põhjuseks Saare Põhikooli sulgemine 2001. aastal.

Mustvee vald on vabariigis teisel kohal puuetega- ja erivajadusega inimeste hulga poolest. 2021. aasta juuli seisuga on Mustvee vallas 1337 puudega isikut ehk 25,69 % kogu valla elanikkonnast.

Noorte (7-26a) osakaal kogu Mustvee valla rahvastikust on 2021 aastal 16,6%.

Kääpa küla on lähimate külade keskuseks. Külakeskus on tiheasustusala ja selle ümber on hajaasustus.

Olemasolevad ressursid:

Teenuskeskus + lasteaed

Hoone on kaugküttevõrgus, olemas on valgustatud parkla. Maja on renoveeritud 11 aastat tagasi. Hoones asuvad lasteaiarühma ruumid 20-le liitrühma lapsele. Õuealal on kogukonna abil laiendatud aed, rajatud seiklusrajad ja muud võimalused.

Teenuskeskuse poolel on tööruumid perearstile (vastuvõtt kaks korda nädalas), sotsiaaltöötajale, sekretär-registripidajale ja Vallavara juhatajale, samas on ka raamatukogu (võimalusega kasutada internetti).

SA Kalevipoja Koda

Kompleksis asub renoveeritud Kalevipoja muuseum (maaküttel), rahvamaja (puuküttel), seikluspark, mänguhoov atraktsioonidega, lisaks veel kasutuses kaks ajaloolist hoonet, renoveerimist ootab endisaegne vallamaja. Rahvamajas tegutsevad käsitööring, segakoor, naisrahvatantsurühm, joogaring. Samuti pakutakse massaaži ja juuksuriteenust, korraldatakse kultuurisündmusi, võimalik on ruume rentida. Kord nädalas toimub Kääpa OTT kaubakohtumine.

MTÜ Kääpa hooldekeskus

Koosneb kahest hoonest, mis on kaugküttevõrgus. Hooned on korrastatud, hoolealuseid umbes 70.

Jõgeva MÜ Coop kauplus

Hoone on kaugküttevõrgus, vajab renoveerimist, ühendatud endiste sööklaruumidega, mis on seisnud tühjuna aastaid.

Tegutsevad ettevõtted:

Mäerand Grupp OÜ (puidutooted)

Palknor OÜ (mänguväljakud jm puidust tooted)

Sanderauto OÜ (autoremont)

Ralgetor OÜ (puut)

Kebeli talu (kanuumatkad, seikluspaketid, laagrid)

AD Mets (puidutooted)

Kama talu (puidutooted, ehitus)

Kõigi ettevõtete omanikud on kohalikud noored inimesed.

MTÜ-dest tegutsevad aktiivselt Kääpa OTT ja Kääpa Ühistegevuse Selts.

Kääpalt algab RMK Kaiu rattarada, lähistel on RMK lõkke- ja puhkekohad. Küla läbib Kääpa jõgi, seega legendaarne Kalevipoja mõõga asukoht on siinsamas. Mõõga asukoha kõrval on puhkeala. Külas on kuus kortermaja, mis kõik vajavad renoveerimist. Olemas on prügisorteerimisplats, kuhu saab ära anda mitmesuguseid jäätmeid.

Meil on inimesi igast vanusegrupist ja erinevatelt elualadelt. Need, kes on aktiivsed töö- ja ühiskondlikus elus, on hõivatud paljude erinevate tegevustega. Rohkem on neid, kes keskenduvad isiklikule elule, väljapoole panustada erinevatel põhjustel ei saa või ei soovi.

Ümbruskonnas on nii palju noori peresid, et lasteaiarühmas vabu kohti ei ole. Vabu kortereid ja maju on turul väga vähe.

3.3. Töökohad ja elanike sissetulekud

Suurem osa tööealistest elanikest käib tööl külast väljaspool – Tartus, Tabiveres ja mujal. Kohapeal pakub tööd hooldekeskus, katlamaja, pood, lasteaed, raamatukogu, muuseum, seikluspark ja rahvamaja. Lisaks kohalikud väikeettevõtted.

3.4. Ligipääs ja ühistransport

Kääpa küla asub Valga-Tartu-Jõhvi maantee ääres. Ühistranspordist on meil kasutada vaid buss. Osad bussid sõidavad ka külast läbi, osad peatuvad ainult suure maantee ääres ja sealt on vaja tulla jalgsi mööda sõiduteed 2 km küalani. Kuna kergliiklusteed seal pole, ei ole see turvaline.

3.5. Teenuste kättesaadavus

Kääpal on teenustega lood päris head. Meil on pood, mis on 7 päeva nädalas lahti, meil on lasteaed, perearsti vastuvõtt 2 korda nädalas, raamatukogu, teenuskeskus koos sotsiaaltöötajaga, juuksur kord kuus, jäätmejaam. Puudu on postipunktist, mis enne asus poes, aga nüüd enam mitte.

3.6. Külaelu juhtimine ja koostöö kogukonnas

Küla kogukonna keskuseks on Sihtasutus Kalevipoja Koda, mis hoolitseb ka kogukonna kultuuri ja sündmuste eest. Saare valla ajal kirjutati projekt vana koolimaja renoveerimiseks ja nüüd on see tehtud. Vana koolimaja on saanud endale vähemalt 100 eluaastat juurde ja õitseb edasi. Nüüd küll muuseumina. Kalevipoja Koda on saanud läbi selle väga palju juurde ja on väga paljudele sise- ja välituristidele külastusmagnetiks. Lisaks on siia ehitatud ka seikluspark, kus on kõrg- ja madalrada. Mänguhoovis saab hullata Kalevipoja tööriistade ja mänguasjadega. Koda on paik, kuhu on oodatud igas vanuses külastajad ja see teeb selle koha hästi atraktiivseks. Siin käivad heameelega mängimas ka kogukonna lapsed. Muuseumi projekt on saanud üle Eesti ka tunnustatud – muuseumiroti nominatsiooniga püsiekspositsiooni kategoorias.

- Koja suur saavutus oli ka suveteatrite projekt, kus mitmeid aastaid mängiti mäe peal suveetendusi vägagi nimekate näitlejatega. Eelmisel aastal oli meil suvelavastus Piip ja Tuut teatrilt ja kordame seda ka sel aastal.
- Kääpal on tehtud korda ka jõeäärne puhkeala, kus on välja toodud Kalevipoja jalajäljed. Jõe põhja on paigaldatud betoonist mõök.
- Lasteaias on ligi 10 aastat korraldatud heategevuslikku jõululaata, mille käigus kogutud raha eest on loodud lasteaiale midagi põnevat juurde: õuemaja, terrass, puidust auto, piraadilaev, kiik, spordivahendid, helitehnika jne. Õueala on koostöös kogukonnaga tehtud kaks korda suuremaks ja piiratud aiaga, et lastel oleks seal turvaline mängida. See on hea näide lastevanemate, lasteaija ja kogukonna koostööst.
- "Teeme ära" talgute raames on korrastatud ujumiskoht, rajatud hüppetorn, korrastatud rahvamaja ümbrus, korjatud teeäärtest prügi, loodud kihelkonnavärvides stend ja puhastatud tulealtari asukoht.

- Üheskoos on taastatud tulealtar.
- Kohalikku ajalugu on talletatud mitmel moel (raamatud, vanade esemete kogumine jms).
- Kääpal tegutseb juba 5 aastat kohalikke tootjaid ühendav Kääpa OTT ehk Otse Tootjalt Tarbijale taluturg. Igal nädalal tund aega. Lisaks on Kääpa OTT osalenud 4 aastat Avatud talude päeval, peab sügispidu ja jõululaata.
- Kääpal on 6 aastat peetud kohvikutepäeva, mis sai alguses loodud heategevussündmusena lasteaia heaks. Nüüd on see järjest laienenud ja haarab üha suuremat piirkonda.
- Kääpa käsitööring on tegutsenud üle 20 aasta. Igal aastal uued väljundid, tehnikad, näitused – ruumid ja rahastus SA Kalevipoja Koda.
- Meil on toimiv segakoor – SA Kalevipoja Koja rahastusel.
- Kääpal toimetab ka naistantsurühm.

Hetkel on käimas kergliiklustee projekt, tänu millele tekib meie külla lõpuks turvaline liiklemise tee.

3.7. Seosed teiste arengukavadega

Jõgevamaa arengustateegia 2035+:

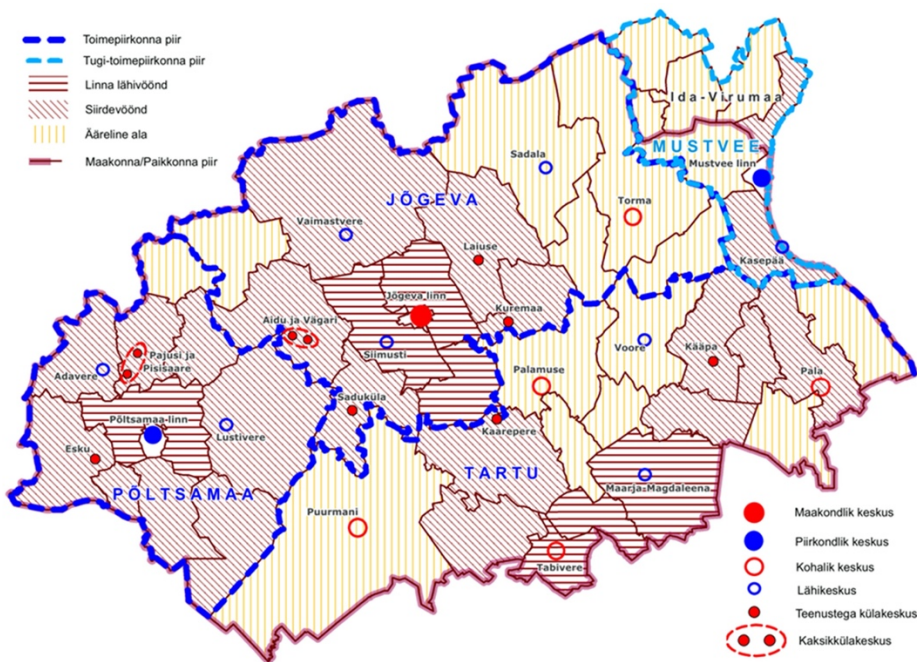
Strateegilised prioriteedid:

- 1) Maakonna toimivus ja maine – renoveeritud Kalevipoja muuseum on maakonna tuntust tõstnud. SA tihe koostöö JAEK-ga, Jõgevamaa Koostöökojaga, Kultuuriteega, Lõuna-Eesti Turismiklastri ja Rally Estoniaga on aidanud piirkonda ja maakonda paremini esile tõsta;
- 2) Tootlikkus ettevõtluses – Kääpa küla noorte ettevõtlikkuse suurendamine on üks meie piirkonna fookusteemadest;
- 3) Elanike sotsiaalne aktiivsus ja kaasatus – Kääpal toimuvad igal pööripäeval rahvakoosolekud, kuhu on kaasatud ka omavalitsuse esindajad;
- 4) Elukoha ja eluaseme väärtus – Kääpa piirkonnas on looduslik ja turvaline elukeskkond. Asukoha poolest asub Kääpa küla suure maantee ääres, mis võimaldab mugavalt liikuda lähimatesse linnadesse.

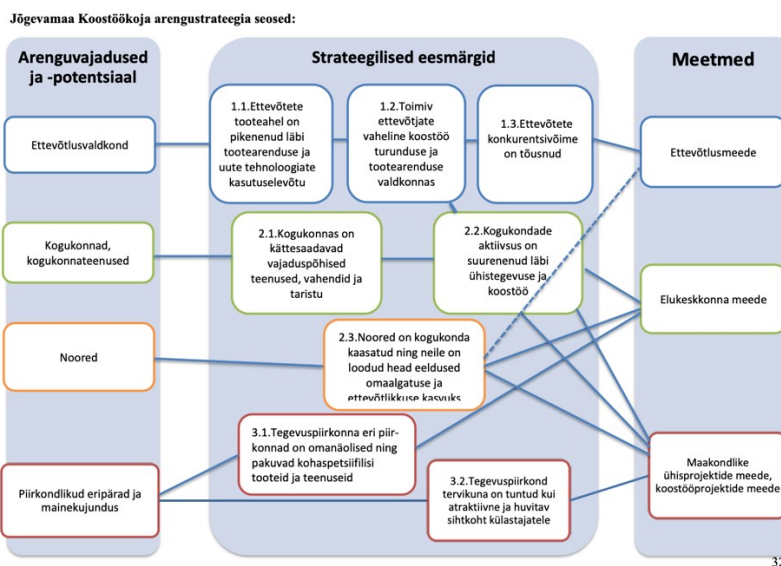
Jõgevamaa arenguvision:

Jõgevamaa on Eesti maakond:

- mis toimib valdade, organisatsioonide ja inimeste koostööpiirkonnana, riigi haldusregioonina, elanike identiteedi osana ja elukohta maine tugevdajana;
- mille ettevõtjate kasumid ja töötajate töötasud tagavad elanikkonna heaolu;
- milles elanikud on kaasatud ja osalevad ühiskonnaelus;
- kus elukoht on väärtuslik ja elanike poolt väärtustatud.

Seos Jõgevamaa koostöökoja arengustrateegiaga 2015-2023:

Kääpa küla kolm põhisuunda on noorte ettevõtlikkus, perede heaolu ja kogukonna koostöö, mis kattuvad suures osas Jõgevamaa Koostöökoja strateegiliste eesmärkidega.

3.8. Arengutegurite (SWOT) analüüs

Lühikokkuvõte läbiviidud küsitluse tulemustest

Küsitlusest tulid välja meie küla kitsaskohad ja ka praegu hästi olevad asjad. Inimesed oskavad päris hästi hinnata seda, mis meil praegu hästi on. Näiteks eluliste teenuste kättesaadavus (pood, lasteaed, raamatukogu, perearsti vastuvõtt, teenuskeskus, autoremont), keskkütte olemasolu keskses, ühisveevärgi olemasolu. Samuti osati tuua välja asju, mis võiks olla paremini. Näiteks katlamaja halb seisukord, lasteaia kohtade puudus, postkontori puudumine, vanade räämas majade olemasolu, kergteede puudumine, hõre bussiliiklus linnadega, töökohtade vähesus, kooli puudumine jne.

Vastajate hulgas oli nii kortermajade elanikke (58%) kui ka eramajade elanikke (42%). Küsitlus oli anonüümne. Inimeste tausta me eraldi ei uurinud ja seega me ei saa teha järeldusi, kas vastajad olid ettevõtjad, palgatöötajad, töötud vms. Samuti ei kaardistanud me vastajate leibkonna suurust. Vastata sai üksi või koos perega.

Peamiselt olid vastajateks eakamad külaelanikud, aga saime küsida lisaks ka noorte arvamust (9%). Kõik küsitlusest väljatulnud info panime kirja ja selle alusel tegime SWOT-analüüsi.

Kääpa küla tugevused:

1. **Kvaliteetsed teenused** - meil on olemas pood, teenuskeskus, perearsti vastuvõtt 2 x nädalas, väga tugev lasteaia rühm, raamatukogu, hooldekodu.
2. **Kalevipoja Koda turismi ja kogukondliku elu korraldajana** – toimiv sihtasutus, mis haldab Kalevipoja muuseumi, rahvamaja, Kalevipoja seiklusparki ja Kalevipoja mänguhuovi. Korraldab ka kohapealset kultuuri ja kogukonnaelu.
3. **Korralikult renoveeritud ühiskondlikud hooned**, kus kokkusaamisi ja huvitegevust korraldada: rahvamaja, muuseumi seminariruumid, lasteaia saal, raamatukogu ruumid. Lisaks on võimalus areneda vanasse vallamajja.
4. **Taristu** – ÜVK, mustkattega teed külas, tänavavalgustus, teenuskeskuses on avalik internetipunkt, keskkütte katlamaja kütab korterelamuid, hooldekeskust, lasteaeda, poodi ja teenuskeskust.
5. **Hea asukoht (maantee, loodus)** – Kääpa küla asub ideaalses asukohas. Meist 2 km kaugusel lookleb Valga-Tartu-Jõhvi maantee, mis on nr 3 tee Eestis. Ja samas oleme me nagu looduse oasis metsade keskel.

6. **Rohkelt kultuuriga tegelevaid ühendusi** – meil on juba 13 aastat olnud toimiv segakoor 'Serviti'. Lisaks on meil naistantsurühm 'Linely' ja käsitööring, mil vanust juba üle 20 aasta.

Kääpa küla nõrkused:

1. **Puudub kodulähedane kool ning napib lasteaiakohti.** Kohti on lasteaias 20 ja töötab ainult 1 segarühm vanusele 2-7a. Aga vaja oleks juba väikest lisarühma, kuhu mahutada ka need, kes hetkel lasteaiakohti ei saa. Järjekord on hetkel juba päris pikk. Kääpal võiks olla algkool, 1.-3. klass. Vajadusel liitklassina, kui algul on lapsi vähem.
2. **Aktiivsete ja ettevõtlike elanike vähesus** – kuna inimesed on harjunud, et kõik toimib ilma nende panuseta, siis on väga raske kedagi motiveerida mugavustsoonist väljuma.
3. **Kohalike töökohtade vähesus** – praegu on suurim tööandja kohapeal hooldekeskus. Lisaks saab töötada veel poes, raamatukogus, lasteaias ja Kalevipoja Kojas. On ka eraettevõtjaid, kes pakuvad tööd.
4. **Vähene koostöö** – kuna lapsed käivad koolides erinevates kohtades ja kodust eemal, siis ei jää väga aega kohapeal ühiselt tegutsemiseks. Eakad ei ole harjunud enam koos käima.
5. **Elukohtade puudus** – vanad talumajad on piirkonnas ära ostetud ja vabu kortereid väga ei ole.

Võimalused:

1. **Rohepööre** – riiklik suund on rohepööret rakendada ka väiksemates külates. Võimalus saada rahalisi vahendeid meie taristu ja keskkonna arendamiseks.
2. **Pakiautomaatide levik** saab tulevikus kompenseerida postiteenuse kadumist ja toetada ettevõtluse arendamist.
3. **Elukestevõpe** – õppida saavad nii noored kui vanad. Tänapäeval saab interneti teel väga palju õppida kui vaid tahta. Ja see suurendab igas vanuses Kääpa küla inimeste võimalusi ja väärtust.
4. **Külateede kordategemine.** Riiklik strateegia. Kui Kääpa kandis oleks suuremad teed heas korras, ideaalis asfaltkatte all, siis see suurendaks maapiirkonna atraktiivsust ja liiklemismugavust.
5. **Kohaliku tooraine väärtustamine** - seoses rohepöördega on inimeste teadlikkus tõusnud ja osatakse hinnata väiksema jalajälje väärtust. Üha enam haridusasutusi läheb

üle kohalikule toidule. Üle Eesti on toimimas OTT võrgustikud ja Kääpal on ka juba 4,5 aastat OTT olemas. Kui nõudlus suureneb, saavad kohalikud tootjad oma kaupa rohkem realiseerida ja see annab võimaluse tootmist suurendada.

6. **Kiire interneti levik maapiirkondadesse** – kui maal elavad ja linnas töötavad inimesed ei peaks enam igapäevaselt kontorisse sõitma, vaid saaksid teha tööd kodust või Kääpa külas asuvast kaugtöökohast, oleks see ju väga hea lahendus kõigile. Tihti aga jääbki asi selle taha, et maal pole igalpool head internetti.
7. **Noored tahavad maale elama tulla** – seoses Covid19 pandeemiaga on paljud noored hakanud ka vaatama pigem maapiirkonna poole. Otsides oma perele turvalist ja privaatset kodu ja looduskaunist keskkonda. Kuna maal pole töökohtadega priisata, tuleb ilmselt päevakorda ettevõtlus ja see tooks meie külale palju juurde.

Ohud:

1. **Ebastabiilne valitsemine** – 4 viimase aasta jooksul on Mustvee vallas olnud 4 vallavanemat.
2. **Rahvastik vananeb** - Loomulik iive on vallas negatiivne, keskmiselt on aastas 59 surmajuhtumit rohkem võrreldes sündidega. Viimase kümne aasta jooksul on vallas sündide arv kõikunud aastate lõikes 32-50 sündi aastas.
3. **Hinnatõusud** (elekter, küte, kütus) – kui maal on palgad väiksemad kui linnas, siis võib tekkida olukord, kus inimene ei jaks enam maksta kütte, elektri või kütuse eest ja on sunnitud kolima linna, et leida sealt endale kõrgema palgaga töö. Kääpa külas on praegu keskkütte katlamaja, kus on hinnad väga mõistlikud. Aga kui katlamaja lakkab töötamast oma amortisatsiooni tõttu, siis võib uus lahendus tuua kaasa ka kõrgemad küttehinnad. Kütuse hinna tõus muudab kodust kaugemal töötamise oluliselt kulukamaks ja võib soodustada inimeste linna kolimist.
4. **Maksumuudatused** – näiteks aktsiisid, tulumaksu muudatused vm võivad mõjutada maal elavate inimeste heaolu ja otsuseid.
5. **Linnastumine** – kui noored lähevad suurematesse linnadesse õppima, ei pruugi nad tagasi kodukohta tulla

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> • Kvaliteetsed teenused külas • SA Kalevipoja Koda turismi ja kogukondliku elu korraldajana • Korralikult renoveeritud ühiskondlikud hooned • Hea taristu • Hea asukoht • Rohkelt kultuuriga tegelevaid ühendusi 	<ul style="list-style-type: none"> • Puudub kodulähedane kool ning napib lasteaia kohti • Aktiivsete ja ettevõtlike elanike vähesus • Kohalike töökohtade vähesus • Vähene koostöö • Elukohtade puudus
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> • Rohepööre • Pakiautomaatide levik • Elukestev õpe • Külalaste kordategemine • Kohaliku tooraine väärtustamine • Kiire interneti levik maapiirkondadesse • Noored tahavad maale elama tulla 	<ul style="list-style-type: none"> • Ebastabiilne valitsemine • Rahvastik vananeb • Hinnatõusud (elekter, küte, kütus) • Maksumuudatused • Linnastumine

3.9. Kääpa küla fookusteemad 2022-2027

Kogukonna koostöö – Kääpa külas on olemas SA Kalevipoja Koda, koos palgalise tegevjuhiga, kes saab eestvedada kogukonna ühistegevusi. Kokkukäimise kohana on olemas muuseum ja rahvamaja, kus on loodud mugavad tingimused sündmuste korraldamiseks ja huviringide läbiviimiseks. Probleemiks on külaelanike passiivsus ja ettevõtlike elanike vähesus ning vähene koostöö huvigruppide vahel. Kääpa küla arenguks on oluline oma tugevustele toetudes arendada kogukonna koostööd ja kasvatada aktiivsust.

Noorte ettevõtlikkus - Ettevõtlikkus vähendab elanike passiivsust. Noorte ettevõtlikkus nakatab eeskujuga ka teisi. Kaasame erinevaid sihtgrupe – vanad annavad noortele oma teadmisi edasi ja noored harivad vanu uuemate tehnoloogiate osas. Noorte ettevõtlikkus toob tulevikus piirkonda juurde ka uusi töökohti. Kasutame ära olemasolevate ettevõtete teadmisi ja oskusi, et käivitada uusi ja põnevaid. Kuna kohapeal on juba tugevalt esindatud Kalevipoja teema, siis on siit lihtsam ettevõtluses teemasid edasi arendada – suveniirid, temaatilised matkad, sündmused, rattamatkad, ööbimine, toitlustus, elamused jne.

Perede heaolu – Kui Kääpa küla paistab silma perede heaolu väärtustamisega, siis toob see piirkonda elama uusi noori peresid ja vähendab perede lahkumist. Noored pered ja lapsed on

piirkonna arenguvõti. Kui peredel on Kääpa külas põnev ja turvaline elada, panustavad nad ka ise suurema tõenäosusega küla ja kogukonna arendamisse.

4. SEKKUMISLOOGIKA

4.1. Kääpa küla visioon aastaks 2027

Kääpa külas elab ühteheidv ja koostoimiv rohelise mõttelaadiga kogukond, kus soodustatakse noorte ettevõtlikkust ja väärtustatakse perede heaolu.

4.2. Arengueesmärgid

4.2.1 KOGUKONNA KOOSTÖÖ

Eesmärk 1. Kogukonna ühistegemistes lööb kaasa vähemalt 50% Kääpa küla elanikest.

Mõõdikud: Kogukonna sündmustel palume inimestel end kirja panna. Selle nimekirja alusel saame teada, kui palju kogukonna liikmeid osaleb. Kui 2027. aastaks vähemalt 50% kogukonna liikmetest osaleb aastas minimaalselt ühel sündmusel, on eesmärk täidetud.

Eesmärk 2. Loodud on kogukondlik taaskasutuskeskus, et anda kasutatud asjadele uus elu ja vahendada kogukonna teenuseid.

Mõõdikud: Aastaks 2027 on taaskasutuskeskus loodud. Igal aastal kaardistame olukorra ja hindame hetkeseisu, et teada, kuidas edasi minna. Alustame algul kangaste taaskasutusest ja liigume järjest suurema artiklite hulga poole.

4.2.2 NOORTE ETTEVÕTLIKKUS

Eesmärk 3. Kääpa küla noored on aktiivsed ja ettevõtlikud

Mõõdikud:

- 50% küla noortest on kaasatud huvitegevusse või ettevõtlusesse. Noorteks peame 7-26 aastaseid Kääpa küla ja selle lähiümbruse noori.
- Noorte eestvedamisel korraldatakse aastas vähemalt 3 üritust. Noorte korraldatud sündmused võivad olla peod, näitused, laadad jms.

Eesmärk 4. Noortekeskuse töö on regulaarselt korraldatud ka Kääpal.

Mõõdikud: Noortekeskus korraldab noortele tegevusi vähemalt kord kvartalis.

Eesmärk 5. Loodud on Kääpa Noortekogu.

Mõõdikud: Kas kogu on loodud või mitte – tähtaeg hiljemalt 2027.

4.2.3 PEREDE HEAOLU

Eesmärk 6. Kääpa lasteaia juurde on loodud üks lisarühm ja 3-klassiline algkool.

Mõõdikud: Igal aastal saame mõõta arenguid – kui kaugele on selle plaani elluviimine arenenud.

Eesmärk 7. Peredel on Kääpa külas turvaline ja põnev elada.

Mõõdikud: Saame hinnata seda, kas noored pered on jätkuvalt Kääpal elamas ja kas uued soovivad omale siin elukohta luua. Kas kergliiklustee on valmis saanud ja tekitanud turvalisema liikumise nii väikestele kui suurtele. Kas mängimise võimalused on suurenenud? Kas saab kohapeal sporti teha? Perede heaolu saame mõõta küsitlusega – iga 2 aasta tagant näiteks.

KÄÄPA KÜLA 2027

KÄÄPA KÜLAS ELAB
ÜHTEHOIDEV JA
KOOSTOIMIV ROHELISE
MÖTTELAADIGA
KOGUKOND, KUS
SOODUSTATAKSE NOORTE
ETTEVÕTLIKKUST JA
VÄÄRTUSTATAKSE PEREDE
HEAOLU

KOGUKONNA KOOSTÖÖ

Kogukonna ühistegemistes lööb kaasa vähemalt 50% Kääpa küla elanikest

Loodud on kogukondlik taaskasutuskeskus, et anda kasutatud asjadele uus elu ja vahendada kogukonna teenuseid

NOORTE ETTEVÕTLIKKUS

Kääpa küla noored on aktiivsed ja ettevõtlikud

Noortekeskuse töö on regulaarselt korraldatud ka Kääpal

Loodud on Noortekogu

PEREDE HEAOLU

Kääpa külla on loodud 3-klassiline algkool

Peredel on Kääpa külas turvaline ja põnev elada

4.4. Tegevuskava

Fookusteema	Strateegiline eesmärk	Tegevus	Vastutaja	Aeg	Rahastusallikas
Kogukonna koostöö	Kogukonna ühistegemistes lööb kaasa vähemalt 50% Kääpa küla elanikest	Erinevate külaelanike sihtgruppide vajaduste kaardistamine läbi otsesuhtluse või telefonivestluse	Kalevipoja Koda, Kääpa Kogukonnakogu	2022 lõpp	Kalevipoja Koda
		Tuumikute loomine iga sihtgrupi juurde, kes oleksid sihtgrupi kontaktisikuks (eakate kogu, noortekogu)	Kalevipoja Koda	2022 lõpp	Kalevipoja Koda
		Regulaarsed koosolekud, et panna koostöös paika kogukonna sündmuste kava ja tööjaotus.	Kääpa Kogukonnakogu, Kalevipoja Koda	Kaks korda aastas	Kalevipoja Koda
	Loodud on kogukondlik taaskasutuskeskus, et anda kasutatud asjadele uus elu ja vahendada kogukonna teenuseid	Luuu koduleht piirkonnas pakutavate teenuste ja toodete kohta	Kalevipoja Koda	2022 lõpp	Kalevipoja Koda
		Avada rahvamajas käsitöötuba, kus saaks parandada oma katkisi riideid või tuua ära oma vanad kasutatud riided, millest uusi tooteid teha	Kalevipoja Koda	2023 lõpp	Leader
		Viia läbi töötubasid – mida teha kasutatud asjadest. Regulaarsed kogukondlikud täikad, garaažimüügid, mis moodustavad koos Kääpa OTT-i taluturuga ühtse terviku.	Kalevipoja Koda, Kääpa OTT	Kaks korda aastas	Kultuurkapital, KOP
Noorte ettevõtlikkus	Kääpa küla noored on aktiivsed ja ettevõtlikud	Sündmuste korraldamise koolitus noortele	Kalevipoja Koda, Mustvee valla noortekeskus	2023	KOV, KOP, Kultuurkapital
		DJ koolitus noortele	Kalevipoja Koda, Mustvee valla noortekeskus	2023	KOV, KOP, Kultuurkapital
		Arutelu noortega, milliseid sündmusi nad sooviksid korraldada	Kalevipoja Koda	2022 lõpp	Kalevipoja Koda

		Ettevõtluspraktika (töö kohalikes ettevõtetes, laatade korraldamine ja neil osalemine, vabatahtlik töö jne.	Kalevipoja Koda jt kohalikud ettevõtted, Noortekogu	2022-2027	
	Noortekeskuse töö on regulaarselt korraldatud ka Kääpal	Rääkida läbi noortekeskuste juhiga, kuidas saaks ka Kääpale noortetegevusi tuua	Kalevipoja Koda	2022 lõpp	
	Loodud on Kääpa Noortekogu	Projektkirjutamise koolitus noortele	Kalevipoja Koda, Mustvee valla noortekeskus	2023	KOV, KOP, Kultuurkapital
		Korraldada Kääpa noorte arutelupäev: „Kääpal on väga hea elada, kui ... „	Kalevipoja Koda	2022 lõpp	
Perede heaolu	Loodud on 3-klassiline algkool Kääpa külla	Rääkida läbi koolijuhiga algkooli loomise idee ja võimalused	Kääpa Kogukonnakogu, Evelin Tamm	2025	
		Läbirääkimised vallaga	Kääpa Kogukonnakogu	2025	
		Läbirääkimised lastevanematega, et kaardistada laste arv, kes kooli tuleksid	Kääpa Kogukonnakogu	2025	
		Kohandada vallamaja ruumidesse üks klassiruum	Mustvee vald	2026	KOV
	Peredel on Kääpa külas turvaline ja põnev elada	Kergliiklustee rajamine	Mustvee vald	2023	KOV
		Turvaline supluskoht Kääpa jões	Kalevipoja Koda	2022 suvi	Kohalikud ettevõtted
		Külakiik	Kalevipoja Koda	2023	Leader
		Virgestusala	Mustvee vald	2024	KOV

